

# Byggkonjunkturen #1 2020



**BYGGFÖRETAGEN**

## Innehållsförteckning

Byggmarknaden drabbas av virusfrossa .....	2
Både bostads- och lokalinvesteringarna fortsätter att sjunka 2021.....	2
Prognosförutsättningar för byggkonjunkturen 2020:1.....	4
Bostäder .....	5
Lokaler .....	10
Anläggning.....	13
Arbetsmarknad.....	17
Världsekonomin är i ”lockdown” .....	22
Fallet i Sveriges BNP blir större än under finanskrisen.....	24
Arbetslösheten ökar till 11 procent 2021 .....	26
Reporäntan förblir oförändrad under lång tid .....	27
Tabell bygginvesteringar .....	29

*Bedömningen avslutad 2020-05-15.*

*Nästa konjunkturrapport utkommer under oktober månad.*

## Sammanfattning

# Bygghandeln drabbas av virusfrossa

En både hastigt uppkommen, och ovanligt djup, lågkonjunktur fördunklar tillvaron för byggindustrin. Bostadsinvesteringarna faller under hela prognosperioden 2020-2021 på grund av minskade om- och nybyggnationer av bostäder. Även lokalinvesteringarna sjunker under prognosperioden och det är framför allt det kommersiella fastighetsbyggandet som tynger utvecklingen. Anläggningsmarknaden blir dock en positiv motvikt till den negativa utvecklingen nästa år.

De ekonomiska tillväxtutsikterna har dramatiskt förändrats på grund av Covid-19-pandemin. De flesta av världens tyngsta ekonomier kommer att få uppleva betydande BNP-fall i år. Skillnaden i BNP-utveckling mellan olika länder kommer i hög grad bero på hur hårt de drabbats av coronaviruset och vilken strategi man valt avseende nedstängningar. Sammantaget är prognosen att världsekonomin hamnar i recession i år, men att utvecklingen kan börja vända upp under hösten och därmed öka relativt starkt under nästa år.

Svensk ekonomi utvecklades relativt svagt redan under fjolåret och det var framför allt fallande bostadsinvesteringar som bidrog till det svaga utfallet. I år kommer nedgången i svensk ekonomi att bli brutal under andra kvartalet och totalt sett minskar BNP med 6,9 procent i år jämfört med i fjol. Det är framför allt hushållskonsumtionen och utrikeshandeln som tynger, men även bruttoinvesteringarna bidrar negativt till utvecklingen. Under nästa år väntas en BNP-uppgång om 3,9 procent när en uppdämd efterfrågan behöver tillfredsställas och senarelagda investeringar åter kommer igång.

## Både bostads- och lokalinvesteringarna fortsätter att sjunka 2021

Bostadsbyggandet, som sjönk under fjolåret, faller med förnyad kraft även i år. En förbättrad allmänekonomisk utveckling under nästa år gör att bostadsbyggandet vänder upp och stiger svagt 2021. Investeringsutvecklingen följer produktionstakten med viss eftersläpning och därför minskar nybyggnadsinvesteringarna under hela prognosperioden 2020-2021.

Ombyggnadsinvesteringarna faller brant i år i pga. av de åtgärder som genomförs för att begränsa smittspridningen i samhället. Nästa år studsar ombyggnad tillbaka när restriktionerna är borttagna och ekonomin fungerar som under mer normala förhållanden.

Lokalinvesteringarna, som blev oförändrade i fjol, faller under hela prognosperioden. Det är framförallt det kommersiella fastighetsbyggandet som tynger utvecklingen, men under nästa år minskar även de offentliga investeringarna. Detta med anledning av den ansträngda landstingskommunala ekonomin.

### Byggandets utveckling

2018 års prisnivå, procentuell förändring jämfört med föregående år

Sektor	Investerings- volym, Mdkr 2019	Procentuell förändring i fasta priser		
		Utfall 2019	Prognos 2020	2021
<b>Bostäder</b>	<b>246,9</b>	<b>-6</b>	<b>-13</b>	<b>-2</b>
<i>Nybyggnad</i>	134,7	-10	-15	-10
<i>Ombyggnad</i>	85,7	3	-11	8
<i>Fritidshus</i>	9,6	-21	-15	12
<i>Transaktionskostnad</i>	16,9	4	-11	7
<b>Lokaler</b>	<b>184,3</b>	<b>0</b>	<b>-6</b>	<b>-2</b>
<i>Privat</i>	112,2	4	-11	-2
<i>Offentligt</i>	72,2	-4	1	-4
<b>Anläggningar</b>	<b>100,3</b>	<b>5</b>	<b>0</b>	<b>1</b>
<i>Privat</i>	49,5	4	-3	-3
<i>Offentligt</i>	50,8	6	3	5
<b>Summa bygginveste- ringar</b>	<b>531,5</b>	<b>-2</b>	<b>-8</b>	<b>-1</b>

	Antal 2019	Procentuell förändring		
		Utfall 2019	Prognos 2020	2021
<b>Sysselsatta inom byggindustrin</b>	356 300	3,5	-4,2	-0,3

Källa: SCB, Byggföretagen

Anläggningsinvesteringarna, som ökade relativt kraftigt i fjol, blir en positiv motvikt till den negativa utvecklingen nästa år. Det är framför allt ökade offentliga satsningar på infrastruktur som ger ett starkt positivt bidrag till byggandet 2021.

Sammantaget minskar bygginvesteringarna med närmare 10 procent sett över hela prognosperioden. Detta på grund av ett kraftigt minskat bostadsbyggande tillsammans med en svag utveckling inom de privata lokalinvesteringarna. Den svaga investeringsutvecklingen leder till att sysselsättningen inom byggindustrin faller med mer än 4 procent under prognosperioden. Totalt sett minskar sysselsättningen med drygt 16.000 personer mellan 2019 och 2021.

## Prognosförutsättningar för byggkonjunkturen 2020:1

Byggföretagen gör tre avgörande antaganden rörande coronapandemin som ligger tillgrund för synen på världsekonomins utveckling, vilket därmed blir fundamentet till prognosen över svensk ekonomi och i förlängningen bygginvesteringarna.

- Finans- och penningpolitiska stimulanser ger avsedd effekt och en total krasch uteblir.
- De allra hårdaste restriktionerna för att begränsa smittspridningen börjar hävas innan sommaren i det stora flertalet länder och det blir ingen ny nedstängning under hösten 2020.
- En global återhämning inleds under tredje kvartalet i år och fortsätter under nästa år.

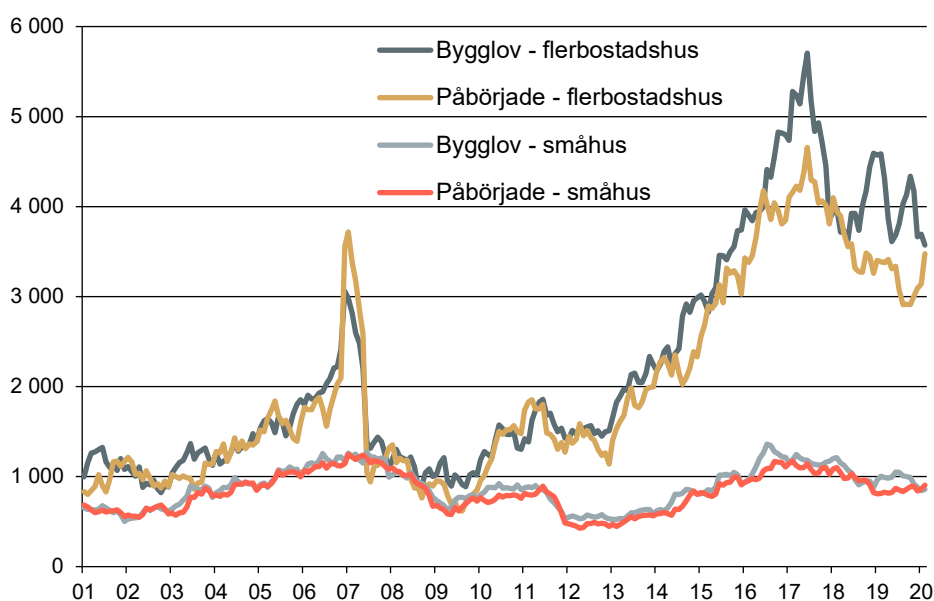
Ovan beskrivna antaganden är vad de flesta av de inhemska prognosmakarna har som utgångspunkt i sina huvudscenarier. Byggföretagen kom i början av april ut med en rapport som beskrev tre möjliga scenarier för byggindustrin och det scenario vi nu utgår ifrån liknar det negativa scenario som beskrevs i den rapporten. Prognosriskerna ligger huvudsakligen på nedåtsidan, varför ett mycket sämre utfall än vad denna rapport skildrar inte är osannolikt.

## Bostäder

Bostadsinvesteringarna fortsatte att minska under förra året och nedgången blev 6 procent. Sedan toppen 2017 har investeringsvolymen sjunkit med närmare 26 miljarder kronor. Investeringar i nya bostäder sjönk med 10 procent, medan ombyggnad ökade med 3 procent. Bostadsbyggandet fortsätter att minska i år för att sedan vända upp och börja stiga svagt under 2021. Ombyggnadsinvesteringarna faller kraftigt i år, men studsar tillbaka under nästa år. Sammantaget sjunker bostadsinvesteringarna med 13 procent i år och de fortsätter ned med 2 procent 2021.

Antalet påbörjade lägenheter uppgick i fjol till drygt 48.800, varav 38.600 i flerbostadshus och 10.200 småhus (enligt Byggföretagens uppräknings av den preliminära statistiken). Under hösten 2019 minskade osäkerheten kring utvecklingen på successionsmarknaden och priserna på såväl bostadsrätter som småhus började öka och omsättningshastigheten steg. Detta medförde att nedgången i bostadsproduktionen, som inleddes under andra halvåret 2017, bröts under fjärde kvartalet och antalet påbörjade lägenheter, främst i flerbostadshus, började att öka.

**Antal påbörjade lägenheter och beviljade bygglov — flerbostadshus resp. småhus**  
6 månaders glidande medelvärde



Källa: SCB, Byggföretagen

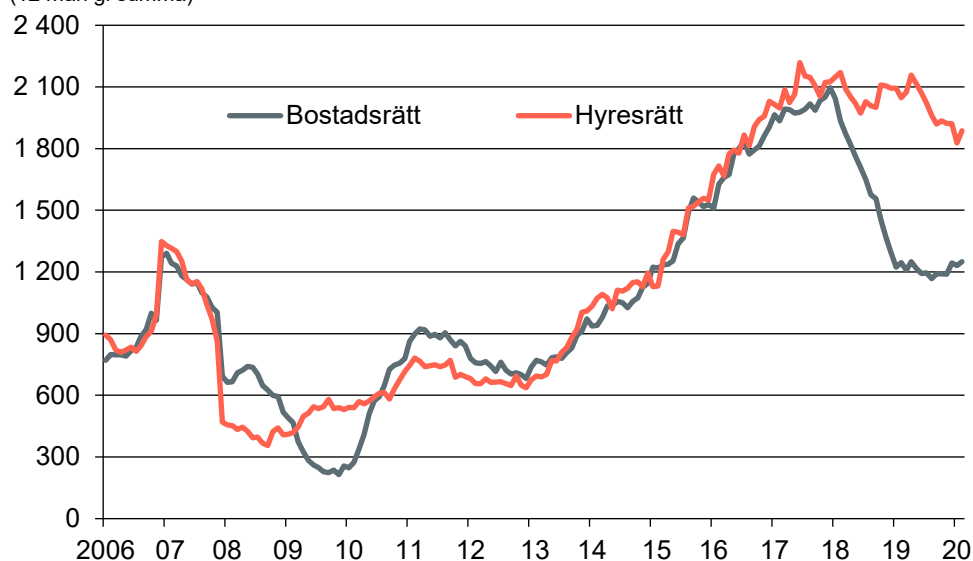
Inledningen av innevarande år visade på en fortsatt stabilisering av bostadsbyggandet, men de ekonomiska förutsättningarna i Sverige och i omvärlden har snabbt förändrats till det sämre pga. de åtgärder som införts runt om i världen för att dämpa smittspridningen av Covid-19.

Kraftiga börsras tillsammans med en snabbt försämrade arbetsmarknad urholkar det finansiella nettot hos de svenska hushållen i år. Denna variabel (där ingår bl.a. sparandet i aktier, obligationer, sparkonton m.m.) tillsammans med bolåneräntan är de två tyngst styrande parametrarna för efterfrågan på bostäder. I detta skede när bolåneräntan knappt kan sjunka mycket mer samtidigt som det finansiella nettot försvagas leder det till att efterfrågan på nyproducerade bostäder, främst bostadsrätter och småhus, kommer att minska. Vidare har även priserna på successionsmarknaden, framför allt på bostadsrätter, börjat att sjunka enligt Valueguards HOX-Sverigeindex från april. Boprisindikatorn, som publiceras av SEB, indikerar också att större prisnedgångar är att vänta på bostadsmarknaden framöver. I april föll indikatorn med 67 punkter till minus 20, vilken är den största förändring som uppmätts en enskild månad under indikatorns 17-åriga historia och den fortsatte ned även i maj. Fallande bostadspriser bidrar därmed till ytterligare nedåtpress på nyproduktionsefterfrågan av bostäder.

Regeringen har, tillsammans med Riksbanken och andra myndigheter (t.ex. Finansinspektionen), lanserat en hel del stödjande åtgärder för att begränsa coronakrisens åverkningar på den reala ekonomin. Bland de viktigaste åtgärderna från en bostadsmarknadssynvinkel är möjligheten till korttidspermittering, utlåning från Riksbanken samt köp av kommun- och bostadsobligationer och sänkta riskvikter för banker. Åtgärderna är dock inte tillräckligt omfattande för att detta ska hindra en nedgång på bostadsmarknaden i år.

#### Antal påbörjade lägenheter flerbostadshus — bostads- resp. hyresrätt

(12 mån gl summa)



Källa: SCB, Byggföretagen

Diagrammet på föregående sida visar tydligt att de införda kreditrestriktionerna haft en negativ inverkan för påbörjandet av bostadsrätter och att denna upplåtelseform hade hittat en ny jämviktsnivå under inledningen av fjolåret. Innan coronapandemin slog till i Sverige var bostadsrättsmarknaden på väg att vända upp. Under perioden januari-februari i år ökade påbörjandet av bostadsrätter med 4 procent jämfört med motsvarande månader föregående år medan hyresrättbyggandet föll med 12 procent under samma period.

Bygglovsutvecklingen (se diagrammet på sida 5) indikerade redan före coronakrisen att bostadsbyggandet skulle fortsätta sin kräftgång i år. För flerbostadshusen är byggloven ned 22 procent när den senaste 6-månadersperioden (sep19 - feb20) jämförs med motsvarande period föregående år, men diagrammet indikerar också att utvecklingen skulle bli väldigt volatil. T.ex. beror den uppgång av antalet påbörjande bostäder under sista kvartalet i fjol på att det söktes mycket bygglov under sista kvartalet 2018.<sup>1</sup>

Diagrammet på föregående sida visar även att fallhöjden är större inom hyresrättsbyggandet än för bostadsrätts ditto. Påbörjandet av hyresrätter har dock under senare år blivit mer svåranalyserat än bostadsrättsbyggandet, då det numera går att få investeringsstöd (subvention) för byggande av vissa typer av hyresrätter. Sedan årsskiftet är stödet återinfört, om än med ett delvis förändrat regelverk.<sup>2</sup> En skillnad mot tidigare är att stödet till 75 procent ska gå till de tre storstadsregionerna. Av det tidigare stödet gick huvuddelen till bolag i andra kommuner än de tre storstadskommunerna med omland, vilka sammantaget stod för mindre än en fjärdedel av antalet reguljära hyresbostäder som byggdes med investeringsstöd. Denna förändring kan göra att investeringsstödet ger mindre "extratillskott" av hyresrätter framöver jämfört med åren 2018-2019. Vidare kan högre riskvikter för kommersiella fastigheter under nästa år, där en viktig del utgörs av hyresbostäder, leda till svagare incitament för privata fastighetsbolag att bygga hyresbostäder.

Detta tillsammans med den recession som den svenska ekonomin kommer att träda in i under innevarande år leder till att hyresrättsbyggandet faller kraftigt under 2020. Det marknadsstyrda byggandet (bostadsrätter, ägarlägenheter och småhus) kommer att med förnyad kraft fortsätta den kräftgång som påbörjades redan för två år sedan. Nästa år när det allmänekonomiska läget har förbättrats kommer det marknadsstyrda bostadsbyggandet att vända upp. Dock kommer produktionsnivån 2021 fortfarande vara betydligt lägre än 2019 års nivå.

Sammantaget räknar vi med att det påbörjas 13.000 färre lägenheter i flerbostadshus i år jämfört med i fjol (-27%), vilket innebär en produktionsvolym om 28.200

<sup>1</sup> Detta med anledning av att dåvarande M/KD-budgeten som skulle gälla för 2019 avsåg att ta bort investeringsstödet för hyresrätter men att stödet skulle ges till de som fått bygglovet beviljat innan årsskiftet 2018/19. När januariöverenskommelsen sedan träffades återinfördes stödet och byggloven steg igen för att sedan åter falla tillbaka. Detta illustreras tydligt med den mörkgrå kurvan i diagrammet på sid 5.

<sup>2</sup> Ett investeringsstöd infördes 2017, det "nya" stödets storlek varierar avseende en mängd olika parametrar, men som mest går det numera att erhålla 7 100 kr/m<sup>2</sup> boarea i stöd i Stockholmsregionen, till som minst 4 800 kr/m<sup>2</sup> boarea i glesbygdskommuner. Lägenheter med ytor upp till och med 35 kvadratmeter får högsta stödbeloppet i respektive region. Därutöver lämnas stöd med 50 procent av högsta stödbeloppet för lägenhetsytor över 35 kvadratmeter och upp till och med 70 kvadratmeter boarea. Se länk för mer detaljerad beskrivning. <https://www.boverket.se/sv/bidrag--garantier/stod-for-hyresbostader-och-bostader-for-studerande/>



lägenheter i flerbostadshus 2020. Nästa år, när svensk ekonomi visar positiv tillväxt, stiger produktionsvolymen till 30.800 lägenheter. Småhusbyggandet bedöms minska med ca 2.500 lägenheter i år (-25%), ner till en nivå om 7.500 lägenheter. Under 2021 kommer även småhusproduktionen att vända upp och ökar till en påbörjandevolym om 9.000 småhus.

Totalt sett kommer **nybyggnadsinvesteringarna** att minska med 15 procent i år och 10 procent 2021.

### Nyproduktion av bostäder

Antal påbörjade lägenheter i 2005-2019, prognos 2020-2021

År	Flerbostadshus	Småhus	Totalt
2005	19 550	12 240	<b>31 790</b>
2006	31 480	13 780	<b>45 260</b>
2007	13 950	13 610	<b>27 560</b>
2008	11 100	10 100	<b>21 200</b>
2009	9 520	8 430	<b>17 950</b>
2010	18 150	9 400	<b>27 550</b>
2011	18 460	8 240	<b>26 700</b>
2012	15 880	5 440	<b>21 320</b>
2013	23 790	6 690	<b>30 480</b>
2014	28 200	8 630	<b>36 830</b>
2015	37 120	11 000	<b>48 120</b>
2016	48 150	13 040	<b>61 190</b>
2017	50 780	13 010	<b>63 790</b>
2018	41 100	11 140	<b>52 210</b>
2019	38 580	10 270	<b>48 850<sup>3</sup></b>
2020p	28 200	7 500	<b>35 700</b>
2021p	30 800	9 000	<b>39 800</b>

Källa: SCB, Byggföretagen

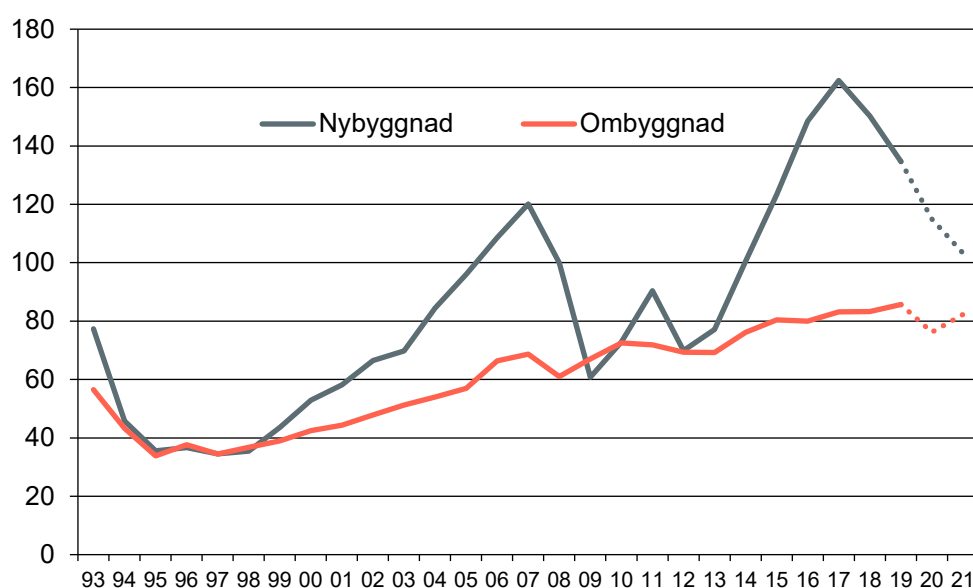
**Ombyggnadsinvesteringarna** steg med 3 procent förra året. Utvecklingen var densamma i både små- och flerbostadshussektorn. Under 2019 var ombyggnadsvolymen 45 miljarder kronor på småhussidan och 40 miljarder på flerbostadshussidan. Utvecklingen framöver bedöms bli relativt likartad inom båda segmenten, med en större nedgång i år som sedan vänder till en relativt kraftig uppgång nästa år. Den s.k. ROT-sektorn är en av de marknader inom byggindustrin som

<sup>3</sup> Byggföretagens uppräknings av SCB:s preliminära statistik.

påverkades först av viruspandemin, då både fastighetsbolag och hushåll var snabba med att stoppa inomhusrenoveringsarbeten. I vissa fall har den professionella beställarsidan kunnat växla till utvändigt renovering (tex takomläggning), men detta kommer tyvärr inte väga upp hela bortfallet som framför allt inträffar under andra kvartalet i år.

### Bostadsinvesteringar

Mdkr 2018 års priser



Källa: SCB, Byggföretagen

**Investeringar i fritidshus** föll med 21 procent i fjol och nedgången bedöms fortsätta i år, om än i något lägre takt. Intresset för att skaffa fritidshus har ökat under våren i och med att flertalet hushåll kommer att semestra hemma denna sommar, men trots detta bedöms investeringsvolymen att stiga först nästa år.

Sammantaget kommer **bostadsinvesteringarna** att sjunka med 13 procent i år och de fortsätter ned med 2 procent under 2021. Den sammantagna investeringsvolymen nästa år är därmed tillbaka på en nivå som existerade mellan åren 2014-2015.

## Lokaler

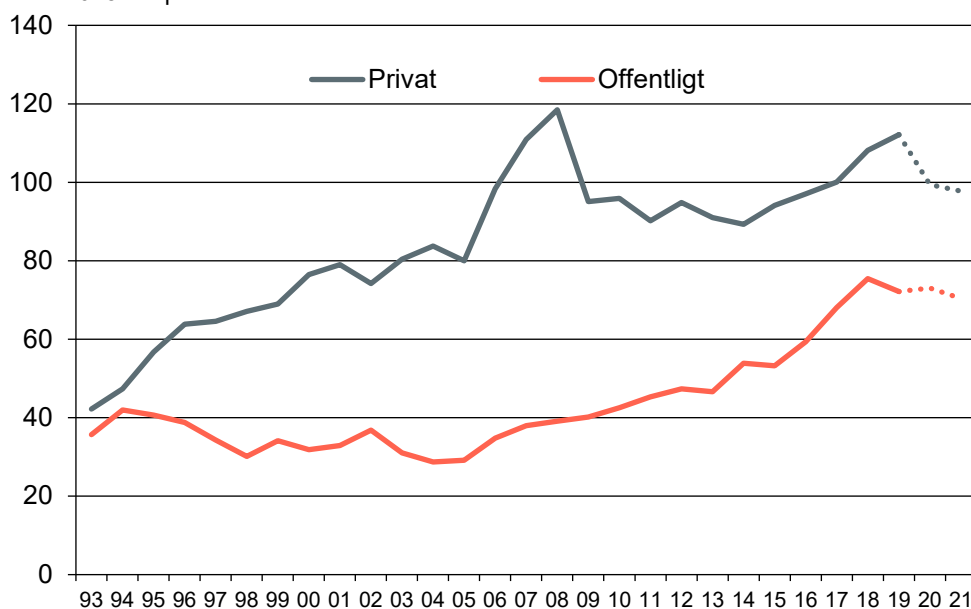
Lokalinvesteringarna ökade med 30 procent på fem år till ny historisk högstanivå, men blev därefter nästintill oförändrade under 2019. Den privata uppgången om 4 procent i fjol motverkades av en lika stor procentuell nedgång för de offentliga investeringarna. För prognosperioden väntas en minskning på nära 10 procent.

Samtliga delar av de privata lokalinvesteringarna steg under fjolåret och den sammantagna uppgången landade på 4 procent 2019 jämfört med året innan. Det tyngst vägande segmentet, kredit- och fastighetsbolag, bidrog mest till uppgången genom en ökning om nära tre miljarder kronor.

De offentliga lokalinvesteringarna sjönk samtidigt med drygt tre miljarder kronor, eller med 4 procent under fjolåret. Både staten och kommunerna minskade sina investeringar. Den offentliga sektorns investeringsminskning följde på en mycket stark period då tillväxten hade skrivits i tvåsiffriga tal tre år i rad.

### Lokalinvesteringar

Mdkr 2018 års priser



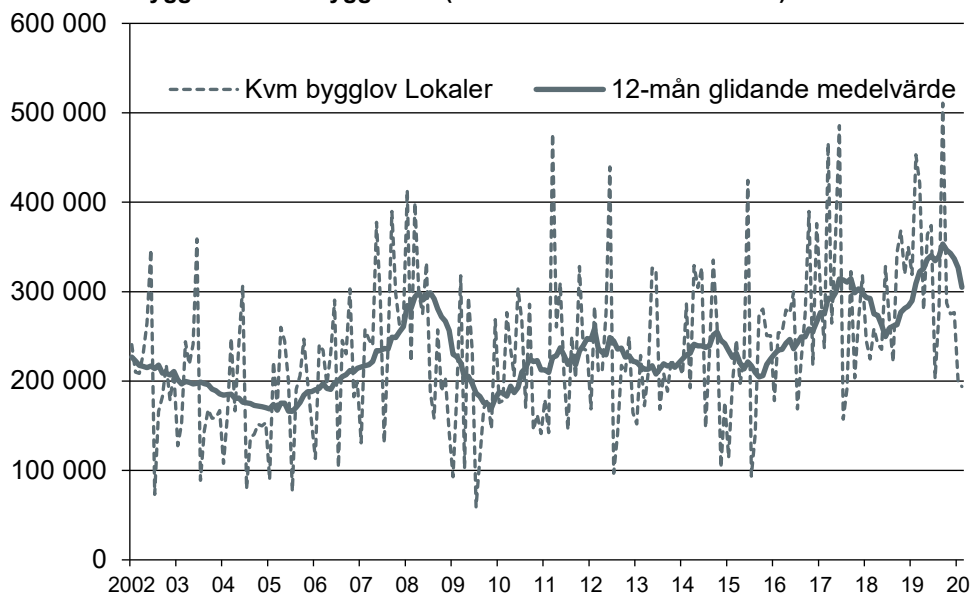
Källa: SCB, Byggföretagen

Lokalinvesteringarna faller nu under hela prognosperioden. De direkta effekterna av nedstängningen av ekonomin är tydligast inom kommersiella fastigheter där investeringsviljan måste bedömas som mycket svag och med en kraftig volymminskning redan i år. Det största segmentet, kredit- och fastighetsbolag, som

stod för 84 av de 112 miljarder kronor som investerades i privata lokaler 2019 är också det mest exponerade för coronakrisens följdverkningar i dagsläget. Även inom handeln och tillverkningsindustrin kommer en nedgång till följd av det kraftiga efterfrågebortfallet i spåren av pandemin.

En indikator på den underliggande trenden i hela lokalsektorn är antalet kvadratmeter bygglov i ”övriga husbyggnader” (dvs. exkl. bostäder och fritidshus). Denna indikerade att en vändning från toppen var förestående redan innan coronakrisen slog till på allvar i ekonomin (se diagram nedan).

**Antal kvm bygglov för husbyggnader (exkl. bostäder och fritidshus)**



Källa: SCB, Byggföretagen

I investeringsdiagrammet på föregående sida går det att notera att de privata investeringarna steg kraftigt under åren före finanskrisen 2005-2008. Då var det främst kredit- och fastighetsbolagen som bidrog till uppgången, men även gruvnäringen inom industrin expanderade kraftigt. När finanskrisen kom slog det hårt mot kredit- och fastighetsbolag, liksom även mot gruvindustrin. Investeringarna inom kredit- och fastighetsbolag föll med drygt 15 procent 2008-2009 och industrins investeringar föll med dryga 30 procent. Krisen varade dock längre för kredit- och fastighetssektorn som även påverkades av skuldkrisen i Europa under 2011.

I nuvarande utgångsläge finns den volymmässigt största fallhöjden inom segmentet kredit- och fastighetsbolag. Industrins lokalinvesteringar är däremot redan nere på en låg nivå och låg i följd drygt 20 procent under 2009 års investeringsvolym.

Sammantaget faller de **privata lokalinvesteringarna** med 11 procent i år och med 2 procent 2021.

**Privata lokaler**

2018 års prisnivå och procentuell volymförändring jmf. med föregående år

	Investeringar Mdkr 2019	Procentuell förändring 2018	Procentuell förändring 2019
Fastighetsbolag mm.	84,4	9	4
Parti- och detaljhandel	3,9	5	3
Industri	6,4	6	2
Övrigt	17,5	6	5
<b>Totalt</b>	<b>112,2</b>	<b>8</b>	<b>4</b>

Källa: SCB, Byggföretagen

De offentliga investeringarna vände nedåt redan andra kvartalet i fjol. Investeringsbehoven är dock alltså stora avseende samhällsfastigheter som exempelvis förskolor, skolor och bostäder speciellt anpassade för äldre. En viktig faktor bakom utvecklingen är kommunernas finansiella och ekonomiska ställning. Byggföretagen genomförde under april en intervjubaserad enkätundersökning bland några utvalda kommuner i olika delar av landet i syfte att undersöka i vilken mån coronakrisen väntas påverka deras investeringsplaner. Kartläggningen omfattade totalt drygt 400 byggprojekt med förväntad byggstart de närmaste 12 månaderna och resultaten indikerar att en majoritet av projekten bedöms komma igång som planerat. De förseningar som rapporteras kan i huvudsak inte kopplas till coronakrisen utan har andra orsaker. Det framgår också att risken är mycket liten att pågående projekt ska komma att hindras eller avbrytas. Å andra sidan rapporteras inga projekt komma att tidigareläggas. I bästa fall gör den offentliga sektorn på samma sätt som under finans- och den efterföljande skuldskrisen - de ökar investeringarna. Under perioden 2008-2012 steg de offentliga lokalinvesteringarna med över 20 procent. Mot bakgrund av att det offentliga lokalbyggandet nu expanderat kraftigt under ett flertal år kan vi knappast vänta oss någon omfattande ökning framöver, men om nuvarande investeringsnivå skulle kunna bibehållas vore mycket vunnet för både samhället och byggsektorn.

Statens lokalinvesteringar minskade med sju procent förra året trots en tydlig uppryckning det fjärde kvartalet. Kommunsektorns investeringar är dock cirka 10 gånger så stora som statens så det är i kommunerna som de avgörande besluten fattas. Sammantaget ökar de **offentliga investeringarna** med någon enstaka procent i år för att sedan åter backa nästa år.

Lokalmarknadens delprognoser summerar till att de **totala lokalinvesteringarna** ökar med en procent i år för att sedan sjunka med 4 procent 2021.

## Anläggning

Anläggningsinvesteringarna ökade med 5 procent 2019. Det var en synkroniserad uppgång där det privata byggandet växte med 4 procent och det offentliga med 6 procent. I år blir volymen oförändrad eftersom de privata investeringarna minskar samtidigt som de offentliga stiger. Nästa år fortsätter de privata investeringarna att sjunka medan det offentliga byggandet växlar upp, främst tack vare ökade järnvägssatsningar. Sammantaget ökar anläggningsinvesteringarna med 1 procent 2021.

År 2019 investerades totalt sett närmare 50 miljarder kronor i den privata anläggningssektorn, vilket var en uppgång med fyra procent jämfört med året innan. Efter några svaga år (2015–2017) med negativa tillväxttal tog det privata anläggningsbyggandet fart 2018 och de senaste två åren har uppgången varit bred där samtliga delsegment bidragit positivt till utvecklingen. Satsningar på ny energiproduktion, upprustning och modernisering av VA – och avfallsanläggningar samt utbyggnaden av fiber har varit starka drivkrafter bakom utvecklingen.

### Anläggningar

2018 års prisnivå och procentuell volymförändring jmf. med föregående år

	Investeringar Mdkr 2019	Procentuell förändring 2018	Procentuell förändring 2019
<b>Privata anläggningar</b>	<b>49,5</b>	<b>6</b>	<b>4</b>
El-, gas- & värmeverk	21,9	8	4
Vatten-, reningsverk & avfall	10,9	8	4
Transport & kommunikation	3,5	-1	2
Post & tele	12,7	5	5
Övrigt	0,4	0	-2
<b>Offentliga anläggningar</b>	<b>50,8</b>	<b>4</b>	<b>6</b>
Vägar och gator	31,8	5	1
Övriga anläggningar	19,0	3	16
<b>Totala anläggningar</b>	<b>100,3</b>	<b>5</b>	<b>5</b>

Källa: SCB, Byggföretagen

De energirelaterade investeringarna, som utgör nästan hälften av det totala privata anläggningsbyggandet, har ökat två år i rad. Energipriserna har succesivt stigit och likaså har el- och kraftbolagens resultat förbättrats. Samtidigt har Sverige ett av

världens äldsta transmissionsnät som till stor del byggdes ut under 1950-talet och som har betydande investeringsbehov. Kombinationen av en starkare ekonomi hos energibolagen och ett eftersatt transmissionsnät har lett till att flera större investeringsprojekt kunnat påbörjas de senaste åren. Ett exempel är projektet *Stockholms Ström* som är ett samarbetsprojekt mellan Svenska kraftnät och elnätsföretagen Vattenfall och Ellevio som innefattar drygt 50 delprojekt med en total investering på cirka 7 miljarder kronor. Vidare ligger Sverige i framkant i sin gröna energiomställning mot en helt förnybar energiproduktion. Denna omställning har bland annat lett till att utbyggnaden av vindkraftsparker ökat markant de senaste åren och 15 procent av landets alla vindkraftverk har tillkommit sedan 2018, vilket syns i investeringsvolymerna.

En stor del av det som i statistiken räknas som privat anläggningsbyggandet är i någon mån offentligt finansierat via kommunala bolag och därmed bör segmentet inte vara lika konjunkturkänsligt som t.ex. det privata lokalbyggandet. Flera av de stora aktörerna inom energisektorn är dock privatägda och vi ser tre strukturella orsaker till att detta segment är mer känsligt än övriga segment inom anläggning (bortsett från telekommunikation). Dessa orsaker är:

- Sänkt intäktsram för nätföretagens överföringsavgifter för perioden 2020–2023.
- Ändrade ränteavdragsregler som lett till större kapitalkostnader för den kapitalintensiva energibranschen.
- Låga elpriser.

I SCB:s investeringsenkät från i mars i år flaggade energiföretagen för en fortsatt stark investeringstakt under 2020, men konjunkturläget har snabbt ändrats till det sämre efter att enkäten sammanställdes. Detta i kombination med ovan nämnda strukturella förändringar blir det svårt att se att den positiva tillväxttakten vi sett de senaste åren består. Sammantaget är bedömningen att energiinvesteringarna minskar under hela prognosperioden 2020-2021.

Investeringarna i VA-anläggningar har ökat kontinuerligt sedan 2011 och har nästintill dubblats under perioden. I fjol var tillväxten 4 procent och totalt investerades 10,9 miljarder kronor. Framväxten av nya stadsdelar har varit drivande för den positiva utvecklingen. Samtidigt är kanske den viktigaste orsaken till den långsiktiga tillväxten att det pågår ett omfattande generationsskifte av landets VA-anläggningar. Även ökade miljökrav i kombination med att landsbygdsbefolkningen ökat till antalet medför att VA i större utsträckning behöver byggas ut till så kallade ”omvandlingsområden” som tidigare haft egna brunnar och enskilda avlopp. Ytterligare har direktiven kring avfall och återvinning drivit på utvecklingen och många kommuner har behövt bygga nya återvinningscentraler.

Enligt SCB:s preliminära sammanställning av kommunernas resultat så redovisade de ett överskott på närmare 19 miljarder kronor för 2019. Coronapandemin kommer medföra ekonomiska konsekvenser på kommunernas ekonomi då kostnaderna ökar samtidigt som intäkterna minskar, vilket gör att deras sammantagna resultat försämras.

Samtidigt vittnar flera kommuner om att coronakrisen inte kommer att påverka investeringarna i år, men att vi troligen kommer se en återhållsamhet 2021. Mot bakgrund av detta fortsätter segmentets positiva tillväxt i år, men sjunker nästa år.

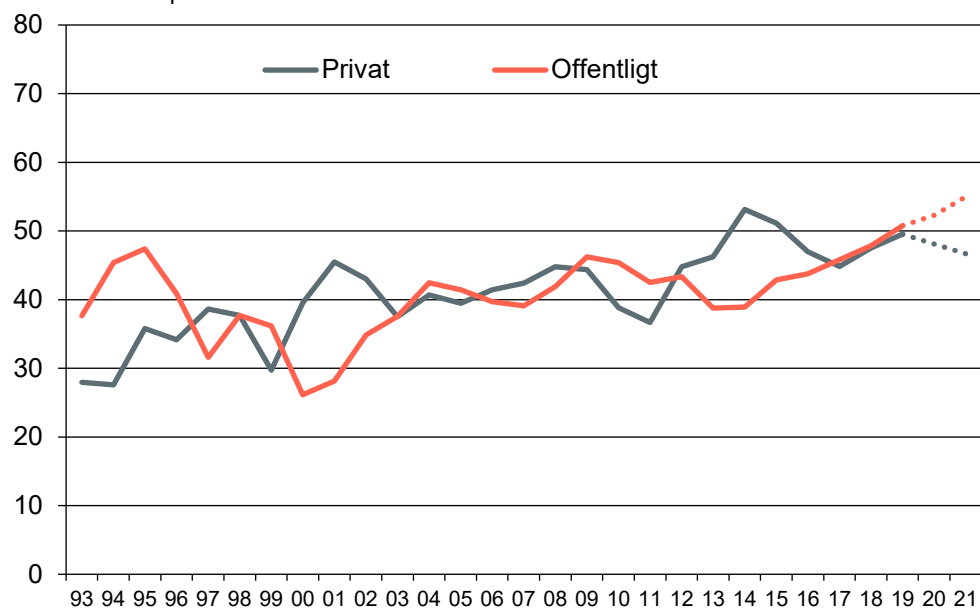
Transport och kommunikation som innefattar investeringar i terminaler, logistikbyggnader, stationer, hamnar, och flygplatser växte med två procent förra året. I ett läge där resenäringen helt har avstannat och utrikeshandeln minskar kraftigt blir möjligheterna till nya utvecklingsprojekt inom detta område begränsade i år. Utifrån prognosens grundantagande att de hårdaste restriktionerna lättar under sommaren och att världen då öppnas upp igen kan vi dock förvänta oss en snabb återhämtning och investeringarna rekylerar uppåt nästa år.

Investeringar i post- och telesektorn har bidragit starkt till den goda investeringstakten de senaste två åren. Segmentet har historiskt haft en väldigt volatil utveckling och är normalt det mest konjunktur känsliga segmentet inom anläggning. Utbyggnaden av fibernätet har varit en motor i segmentets uppgång de senaste åren. Denna utbyggnad har gått in i ett lugnare skede samtidigt som en recession står för dörren. Därmed tvärnitar den positiva utvecklingen i år och nedgången fortsätter även nästa år. Kommande utbyggnaden av 5G-nätet skulle kunna dämpa fallet, men har kantats av förseningar och kommer sannolikt inte ge något bidrag till investeringsvolymen under prognosperioden.

Totalt sett minskar de **privata anläggningsinvesteringarna** med 3 procent i år och ytterligare 3 procent nästa år.

### Anläggningsinvesteringar

Mdkr 2018 års priser



Källa: SCB, Byggföretagen



De offentliga anläggningsinvesteringarna tog fart 2015 efter några tröga år med sämre utveckling och 2019 investerades drygt 50 miljarder kronor i offentliga anläggningar, vilket var en uppgång med 6 procent jämfört med året innan. Det var framför allt järnvägsinvesteringarna som utvecklades starkt förra året, medan investeringarna i vägar och gator hade en mer modest utveckling.

De offentliga väginvesteringarna är uppdelade på kommunala och statliga investeringar. De kommunala väginvesteringarna har historiskt haft en relativt god korrelation med bostadsbyggandets utveckling och när bostadsbyggandet tog fart 2014 gjorde kommunens väginvesteringar detsamma. Mellan åren 2014-2018 växte kommunens väginvesteringar från 9,6 miljarder till 16,6 miljarder, en ökning på över 70 procent. Bostadsbyggandet har gått trögare sedan 2018 och i fjol sjönk även kommunens väginvesteringar med 2 procent. Bostadsbyggandet förväntas fortsätta sin dramatiska nedgång, vilket kan leda till att de kommunala väginvesteringarna faller kraftigt framöver. Hur stort fallet blir handlar mycket om hur politikerna inom kommunerna väljer att agera och om de trots coronapandemin håller fast vid sina tidigare investeringsplaner. När de kommunala väginvesteringarna sjönk i fjol fortsatte de statliga investeringarna att öka och sammantaget var 2019 ett tillväxtår för de offentliga investeringarna i vägar och gator. Enligt regeringens investeringsplan från budgetpropositionen för 2020 ökar anslagen med nästan 30 procent i år och med ytterligare knappa 15 procent nästa år. Under antagandet att regeringen i stort håller fast vid denna plan blir prognosen att de totala väginvesteringarna förblir oförändrade i år och växer med 2 procent nästa år.

#### Investeringsplan för Trafikverket, mkr

	Utfall 2018	Prognos 2019	Budget 2020	Budget 2021
Järnvägar	9 595	10 445	13 598	16 280
Vägar	10 442	10 628	13 669	15 713
<b>Summa</b>	<b>20 037</b>	<b>21 073</b>	<b>27 267</b>	<b>31 993</b>

Källa: Regeringens budgetproposition för 2020 (Prop. 2019/20:1, Utgiftsområde 22, s.68)

De övriga anläggningsinvesteringarna, där merparten är investeringar i järnväg, uppvisade en mycket stark utveckling förra året (+16%) och förväntas fortsätta att växa under hela prognosperioden. Uppgången drivs av tunnelbaneutbyggnaden i Stockholm, Västlänken i Göteborg, Varbergstunneln, dubbelspårsutbyggnaden mellan Ängelholm och Helsingborg samt fyrspåret mellan Malmö och Lund.

Totalt sett ökar de **offentliga anläggningsinvesteringarna** med 3 procent i år och 5 procent 2021.

Sammantaget blir de **totala anläggningsinvesteringarna** oförändrade i år, men ökar med 1 procent nästa år.

## Arbetsmarknad

Under 2019 uppgick antalet sysselsatta i byggindustrin till i genomsnitt 356.300 personer. Det innebar en ökning med 12.100 personer eller 3,5 procent jämfört med 2018. Bygginvesteringarna sjunker både 2020 och 2021. Sysselsättning väntas därför minska med 4,5 procent över prognosperioden, vilket motsvarar drygt 16.000 personer.

Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) för 2019 ökade antalet sysselsatta inom byggindustrin med 12.100 personer, eller 3,5 procent, jämfört med året före. Det kan jämföras med att det totala antalet sysselsatta på den svenska arbetsmarknaden endast ökade med 0,7 procent förra året. Annorlunda uttryckt stod byggindustrin för nästan 40 procent av den totala ökningen av antalet sysselsatta 2019. Antalet arbetade timmar inom byggindustrin ökade under samma period något mindre, med 1,7 procent. På grund av halverat underlag hos SCB är de senaste två årens utveckling för AKU behäftad med en större osäkerhet än tidigare.

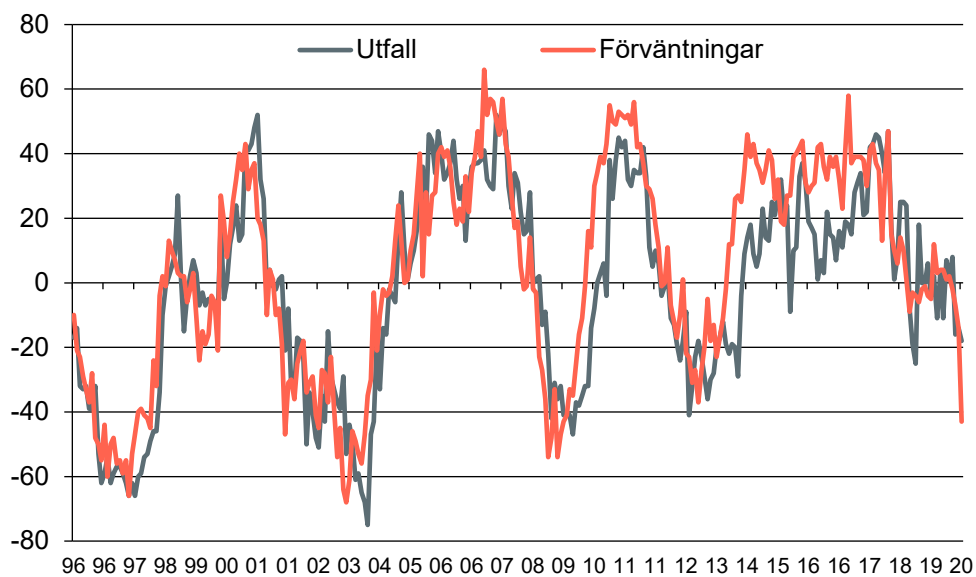
Ett annat sätt att mäta sysselsättningen är den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken (KS) som baseras på en urvalsundersökning riktad till företag, även den visar på en sysselsättningsökning för byggindustrin under 2019. Ökningstakten dämpades dock under fjolåret och enligt KS steg antalet anställda endast med 1,5 procent mellan fjärde kvartalet 2019 och fjärde kvartalet 2018.

Flera år av ökande bygginvesteringar har skapat en kraftigt växande byggarbetsmarknad. Trots en nedgång av investeringarna i fjol ökade alltså sysselsättningen. Säsongrensade och utjämnade data från AKU visar dock hur de senaste två årens positiva trend bröts under sista kvartalet 2019 och nu övergått till en situation med fallande trend i antalet sysselsatta. Trenden har hållit i sig under första kvartalet 2020. Detta är en stark indikator på att sysselsättningsutvecklingen var på väg att dämpas redan före coronakrisen.

Att den starka sysselsättningsutvecklingen bromsade innan coronakrisen bekräftades också av Konjunkturinstitutets (KI) konjunkturbarometer som redan i januari visade på ett negativt netttotal över företagens anställningsplaner (se diagram nedan). Ett negativt netttotal i barometern innebär att andelen företag som förväntar sig en lägre personalstyrka om 3 månader är större än andelen som förväntar sig en personalökning. Anställningsplanerna har försvagats ytterligare i både mars och april. Barometerns netttotal för bygg och anläggning är nu det lägsta sedan finanskrisen. Anställningsplanerna är negativa för både hus- och anläggningsbyggarna och husbyggarna förväntas dra ner på personalstyrkan mest. Vidare är andelen företag som anger arbetskraftsbrist som det främsta hindret för ökad produktion den lägsta sedan maj 2013, då enbart 3 procent av företagen anger detta som största hinder i aprilmätningen.

### Bygg & anläggning (SNI 41-42)

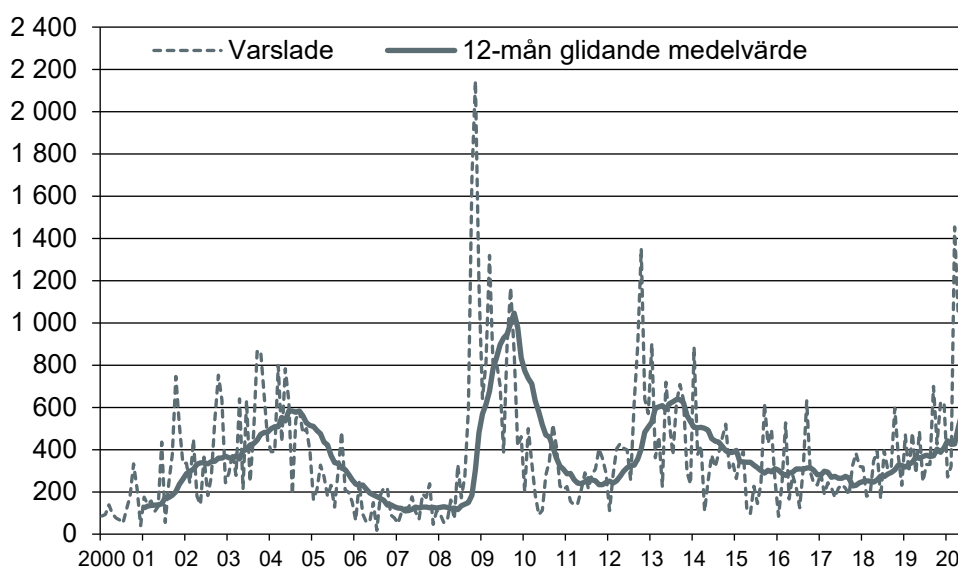
Antal anställda, netttotal



Källa: Macrobond, Byggföretagen

Varselutfallet för mars sköt i höjden och även april presenterade höga varselsiffror för byggindustrin (se diagram nedan), vilket visar på att byggarbetsmarknaden är under kraftig inbromsning. Än är det dock en bit kvar till nivåerna under finanskrisen, men vi bedömer att antalet varsel inom byggindustrin fortsätter att vara relativt högt de kommande månaderna. Möjligheterna till korttidspermittering har dämpat ökningen av antalet varsel. Fram till mitten av maj i år var, enligt Tillväxtverkets statistik, fler än 10.300 anställda inom byggindustrin berörda av korttidspermittering. Under månaderna maj, juni och juli ökar maxpermitteringen till 80 procent, därefter återgår den högsta permitteringsgraden till 60 procent. Byggindustrin förväntas inleda en större nedgång under tredje kvartalet i år och en förlängning av den utökade maxpermitteringen skulle rädda många anställda inom bygg från att bli varslade.

#### Antal varsel om uppsägning inom byggindustrin, jan 2000 – april 2020



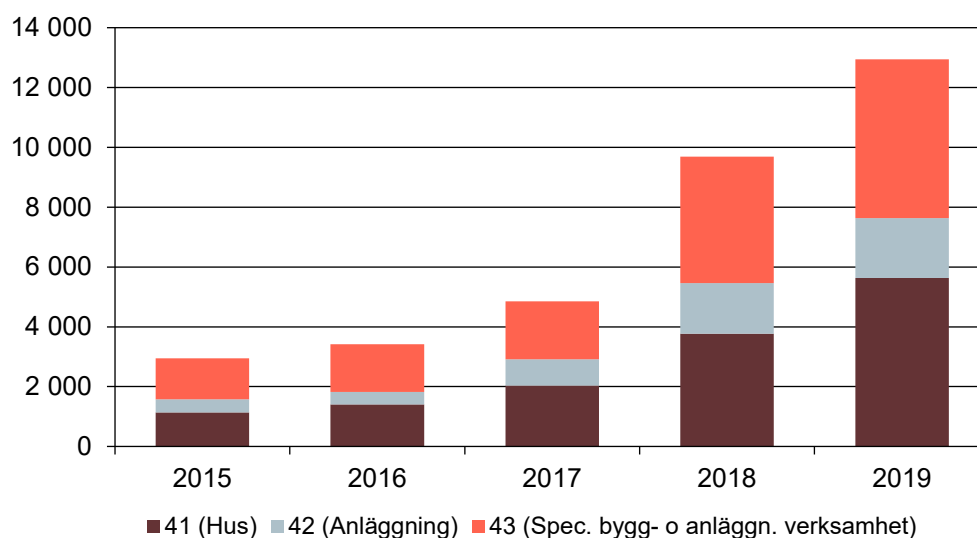
Källa: Arbetsförmedlingen, Byggföretagen

Antalet öppet arbetslösa är fortsatt lågt, men trenden är tyvärr stigande. I fjol var i genomsnitt 4.500 byggnadsarbetare arbetslösa per månad och i april i år hade det genomsnittliga antalet stigit till över 5.000 personer. Samtidigt skedde en kraftig ökning av antalet medlemmar i Byggnads arbetslöshetskassa under mars. Den fylldes på med över 4.000 medlemmar under en enskild månad. Det är en lika stor ökning som a-kassan totalt har haft under de tre senaste åren. Detta innebär att andelen arbetslösa inom Byggnads a-kassa inte kommer att stiga särskilt snabbt framöver.

Den utländska arbetskraften inom bygg har fortsatt att öka. Arbetsmiljöverket presenterar statistik över antalet utstationerade, det vill säga personer som är anställda av utländska företag och under en begränsad tid arbetar i Sverige. Mellan 2017 och 2018 nära nog fördubblades antalet utstationerade och under fjolåret fortsatte utstationeringarna att öka kraftigt och uppgick till närmare 13.000 personer per månad i genomsnitt under året. Detta är en ökning med över 160 procent jämfört med 2017. Antalet utstationerade väntas däremot minska i år. Anledningen, förutom en kraftigt försämrad byggkonjunktur, är att in- och utreseförbud gör att flertalet blir fast i sina hemländer och inte kan resa till Sverige för att arbeta.

### Antal utstationerade arbetstagare med pågående uppdrag den 1:a aktuella månaden inom byggindustrin

Årsgenomsnitt, efter SNI

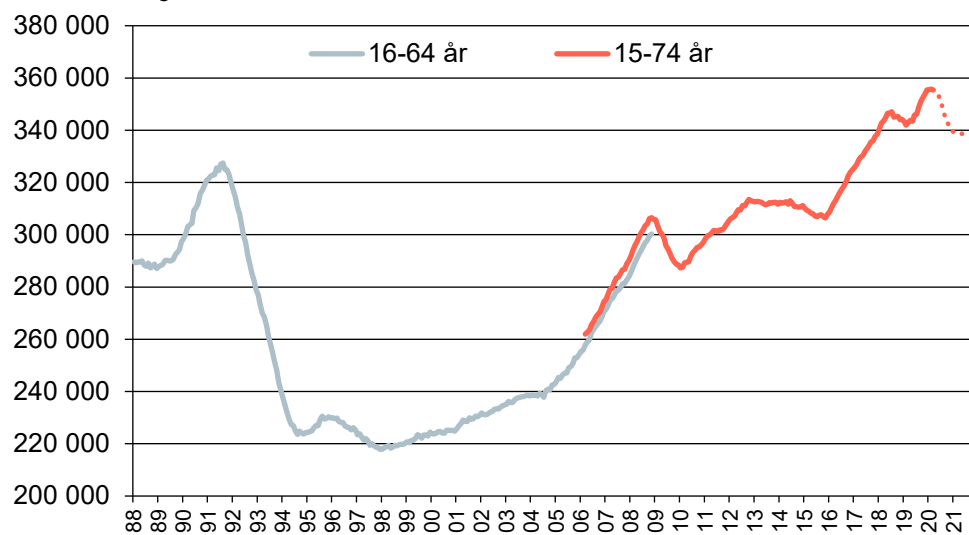


Källa: Arbetsmiljöverket, Byggföretagen

Sammantaget framkommer en bild av en tydligt försämrad byggarbetsmarknad under kraftig påverkan av coronakrisen. Anställningsplanerna är de mest pessimistiska sedan finanskrisen och varseltalen har skjutit i höjden. Sysselsättningsökningen som vi såg under 2019 stannar av i år och övergår till en minskning som håller i sig under hela prognosperioden. Mot bakgrund av att bygginvesteringarna kommer att ha fallit med drygt 11 procent sett över en treårsperiod, får en sysselsättningsminskning på ungefär 16.000 personer (-4,5%) ändå anses vara en relativt lindrig effekt av coronakrisen.

### Antal sysselsatta i byggindustrin

12-månaders glidande medelvärde



Källa: SCB, Byggföretagen

## Världsekonomin är i "lockdown"

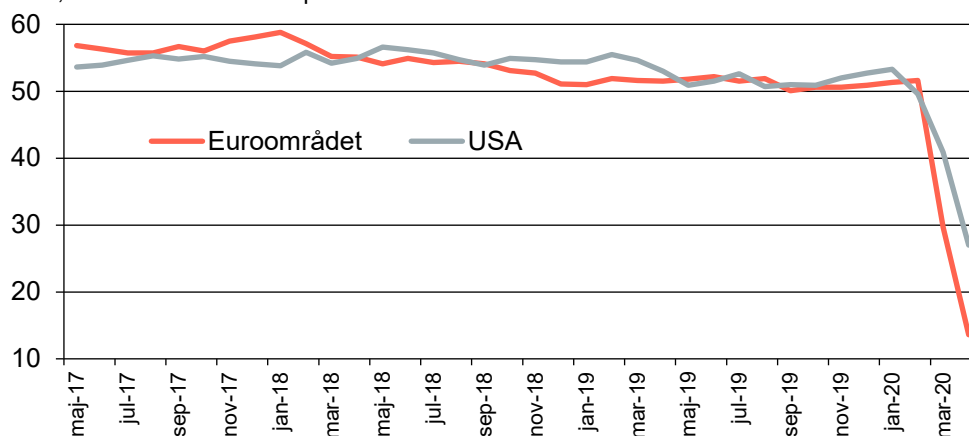
Världsekonomin är just nu inne i sitt brantaste fall i modern tid. Enligt beräkningar levde, i inledningen av maj, närmare 60 procent av jordens 7,8 miljarder invånare instängda på ett eller annat sätt. Detta har fått enorma ekonomiska konsekvenser för de flesta av världens länder. IMF räknar med en global recession där världsekonomin minskar med 3 procent i år. Det ska jämföras mot en närmast oförändrad utveckling under finanskrisen.

Konsekvensen för svensk ekonomi är att den också tvärnitar under våren, när utrikeshandel, investeringar och hushållskonsumtion faller tvärt. Nästa år bedöms tillväxten i världsekonomin, liksom svensk ekonomi, vända upp och öka när ekonomierna öppnats upp till att fungera som under mer normala förhållanden.

Den pandemi som coronaviruset orsakat och de åtgärder som satts in för att begränsa virusets spridning har redan fått stora konsekvenser för världsekonomin. För att dämpa smittspridningen har länder runt om i världen, i varierande grad, stängt ner verksamheter som inte är livsnödvändiga och begränsat den sociala rörligheten. Det har varit åtgärder som t.ex. reseförbud, utgångsförbud, förbud mot folksamlingar samt stängningar av fabriker, butiker och skolor. Detta har inneburit att både den internationella handeln och dess internationella leveranskedjor har avstannat. Det hastiga förlopp i vilken ekonomin har försämrats syns tydligt i diverse ekonomiska indikatorer. Nedan följer det sammanvägda inköpschefsindexet avseende tillverknings- och tjänstebanschen för USA och euroområdet, där index rasade från tillväxtnivåer (> 50) till de lägsta nivåerna som hittills uppmätts på bara två månader.

### Inköpschefsindex (composite) i euroområdet och USA

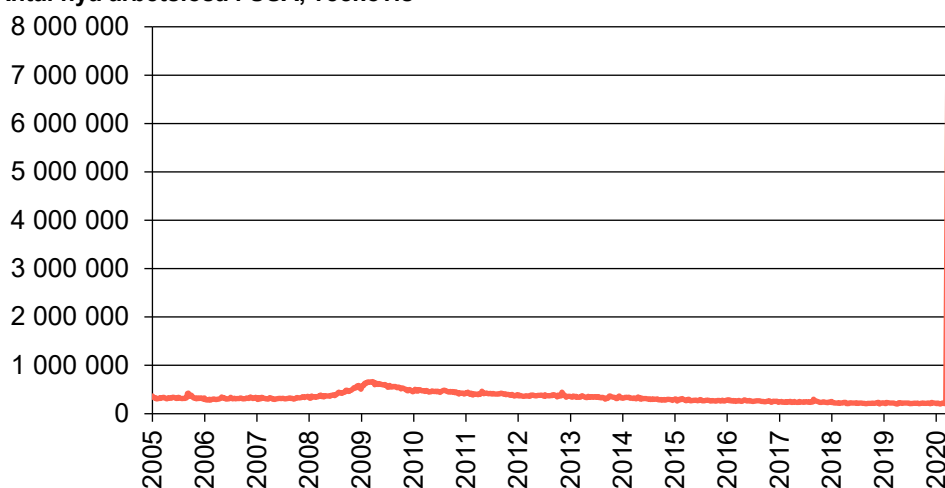
Index, värden > 50 indikerar positiv tillväxt



Källa: Macrobond, Byggföretagen

Världen befinner sig just nu i en synkroniserad ekonomisk kris med helt andra påverkansfaktorer än vad den globala ekonomin tidigare upplevt. Den snabba inbromsningen påverkar dock ländernas ekonomier i olika omfattning, men för västvärlden kan USA få illustrera magnituden av det som nu sker i världsekonomin (se diagram nedan).

#### Antal nya arbetslösa i USA, veckovis



Källa: Macrobond, Byggföretagen

I USA har över 20 miljoner jobb försvunnit. Att skapa dessa 20 miljoner arbeten tog 9 år medan det endast tog 4 veckor för dem att försvinna. Detta exempel är ett försök att beskriva de enorma ekonomiska konsekvenser som pandemin börjar leda till och eftersom ingen med säkerhet kan förutsäga pandemins förlopp är det därför nästintill omöjligt att förutspå hur djup och utdragen den ekonomiska nedgången verkligen blir. Världens regeringar och centralbanker har inte suttit på händerna utan det har sjuattsatsats enorma finans- och penningpolitiska stimulanser för att försöka hindra en total krasch för det ekonomiska systemet.

Byggföretagen gör därför tre avgörande antaganden rörande coronapandemin som ligger till grund för antaganden om världsekonomin utveckling, vilket därmed blir fundamentet till prognosen över svensk ekonomi.

- Finans- och penningpolitiska stimulanser ger avsedd effekt och en total krasch uteblir.
- De allra hårdaste restriktionerna för att begränsa smittspridningen börjar hävas innan sommaren i det stora flertalet länder och det blir ingen ny nedstängning under hösten 2020.
- En global återhämtning inleds under tredje kvartalet i år och fortsätter under nästa år.

Dessa antaganden är vad de flesta inhemska prognosmakare har som utgångspunkt i sina huvudscenarion. Prognosriskerna ligger huvudsakligen på nedåtsidan, varför ett mycket sämre utfall än vad denna rapport beskriver fortfarande är möjligt.



## Fallet i Sveriges BNP blir större än under finanskrisen

Svensk ekonomi utvecklades relativt svagt under 2019 och det var framför allt fallande bostadsinvesteringar som bidrog till det svaga utfallet. Vidare visade fjolårets BNP-utveckling att svensk ekonomi var på väg in i en lågkonjunktur, om än mild, redan före coronapandemins inträde. Dock visar SCB:s BNP-indikator att tillväxten under första kvartalet i år verkar ha varit lite bättre än tidigare befarat, i årstakt var uppgången 0,5 procent. Det var framför allt exporten som bidrog positivt till utvecklingen. De kommande kvartalen och särskilt det andra kvartalet kommer inte att bli någon munter läsning. Det var från mitten av mars som flertalet västländer på allvar började stänga ner sina ekonomier och även Sverige införde restriktioner från den tidpunkten. Framåtblickande indikatorer som KI:s barometerindikator indikerar vad som komma skall (se diagram nedan).

### BNP per kvartal och KI:s barometerindikator - kraftigt fall i BNP väntar i Q2



Källa: Macrobond, Byggföretagen

Nedgången i svensk ekonomi kommer att bli brutal under andra kvartalet och bedömningen är att BNP totalt sett minskar med 6,9 procent i år jämfört med i fjol. Det är framför allt hushållskonsumtionen och utrikeshandeln som tynger, men även bruttoinvesteringarna bidrar negativt till utvecklingen i år. Under nästa år väntas BNP-tillväxten få en rekyl uppåt när en uppdämd efterfrågan behöver tillfredsställas och senarelagda investeringar kommer igång. Även i omvärlden uppstår positiva rekyleffekter under 2021, vilket gynnar utrikeshandeln. Sammantaget bedöms BNP stiga med 3,9 procent, vilket innebär att hela tappet inte kommer att hämtas igen på ett år, såsom det gjorde efter finanskrisen 2009.<sup>4</sup>

<sup>4</sup> Svensk BNP-nivå var högre 2010 än 2008, dvs det tog endast ett år att hämta igen volymbortfallet från 2009.

**Försörjningsbalans och nyckeltal**

Mdkr, 2018 års prisnivå, och årlig procentuell förändring (fasta priser)

	Nivå 2019	Utfall 2019	Prognos 2020	2021
Hushållens konsumtionsutgifter	2 185	1,2	-8,5	7,5
Offentliga konsumtionsutgifter	1 263	0,4	1,0	1,4
Fasta bruttoinvesteringar	1 235	-1,2	-6,4	0,6
<i>därav bygginvesteringar</i>	531	-1,8	-8,3	-1,3
<i>Lagerinvesteringar*</i>	34	-0,3	0,3	-0,1
Export	2 306	4,2	-9,0	4,7
Import	2 130	1,8	-5,0	4,5
<b>BNP</b>	<b>4 893</b>	<b>1,2</b>	<b>-6,9</b>	<b>3,9</b>
KPI		1,8	0,3	1,5
Real disponibel inkomst		2,6	-1,6	2,6
Antal arbetade timmar		-0,4	-5,0	2,3
Reporänta, nivå per 31/12		0,00	0,00	0,00
10-årig statsobligation, nivå per 31/12		0,14	0,10	0,50

\*förändring i procent av BNP föregående år.

Källa: SCB, Byggföretagen

Den svenska exporten började falla redan under fjärde kvartalet i fjol och utsikterna för innevarande år är väldigt dystra. Samtliga av Sveriges viktigaste handelsländer kommer att få betydande BNP-fall under året och det leder till ett kraftigt fall i utrikeshandeln i år.

Varuexporten bedöms kunna påbörja återhämtningen snabbare än tjänsteexporten eftersom denna bland annat innehåller utländska turisternas konsumtion i Sverige. Det vill säga tjänstedelen innehåller poster som bedöms få en något långsammare återhämtning än varuledet. Under nästa år, när omvärldsefterfrågan har återvänt, kommer utrikeshandeln åter att öka.

De fasta bruttoinvesteringarna föll med drygt en procent under 2019 och det var framför allt fallande bostadsinvesteringar som bidrog till nedgången. Men även sjunkande maskininvesteringar gav ett negativt bidrag. I år kommer investeringarna att falla kraftigt och återigen är det minskande bostadsinvesteringar som driver nedgången. Under nästa år ökar maskininvesteringarna medan byggs dito fortsätter att sjunka på grund av nedgången på bostadssidan.

De offentliga konsumtionsutgifterna steg svagt under fjolåret, men utgifterna kommer att stiga relativt snabbt framöver. Detta med anledning av de finanspolitiska

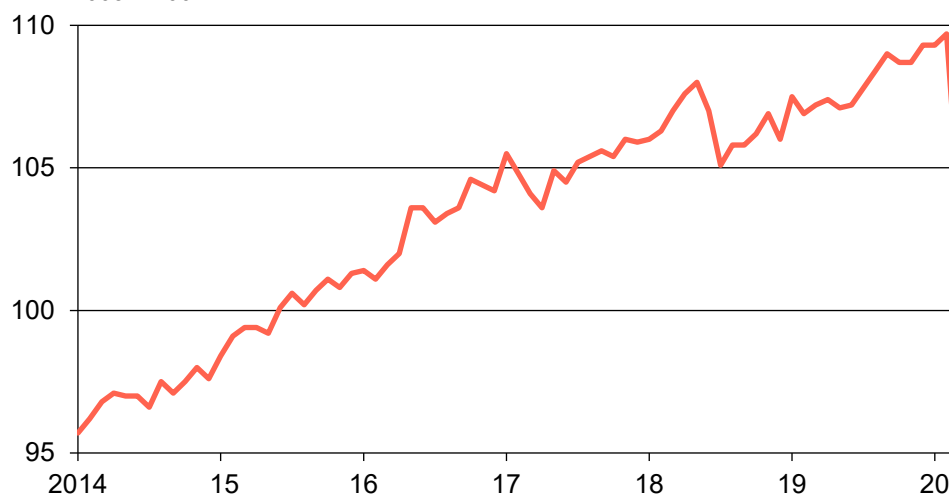
åtgärder som tillkommit för att begränsa coronavirusets effekter på ekonomin.<sup>5</sup> Generellt sett följer den offentliga konsumtionen efterfrågan på vård, skola, omsorg och efterfrågan på vård och omsorg kommer att öka relativt kraftigt i pandemins spår.

Tillväxten i hushållens konsumtion accelererade under fjärde kvartalet i fjol och uppgången drevs till största delen av ökade bilinköp. Den goda konsumtionsutvecklingen fortsatte under årets två inledande månader, men denna avbröts abrupt av Covid-19 i mars (se diagram nedan).

### Hushållens konsumtionsindikator

(kalenderjusterade och säsongrensade månadsvärden)

Index 2005 = 100



Källa: SCB, Byggföretagen

Totalt sett bedöms konsumtionen minska kraftigt i år till följd av myndigheternas restriktioner och ett ändrat konsumentbeteende. Det är främst hushållens konsumtion av tjänster inom områdena hotell, restaurang, kultur och nöjen samt resor som minskar pga. myndigheternas restriktioner. Konsumtionen kommer också hämmas av lägre inkomster och ökat försiktighetssparande i spåren av stigande arbetslöshet och fallande bostadspriser. Nästa år gynnas hushållen bland annat av att både kapital- och disponibelinkomsterna åter stiger, vilket bidrar till en kraftig rekyl uppåt för hushållskonsumtionen.

### Arbetslösheten ökar till 11 procent 2021

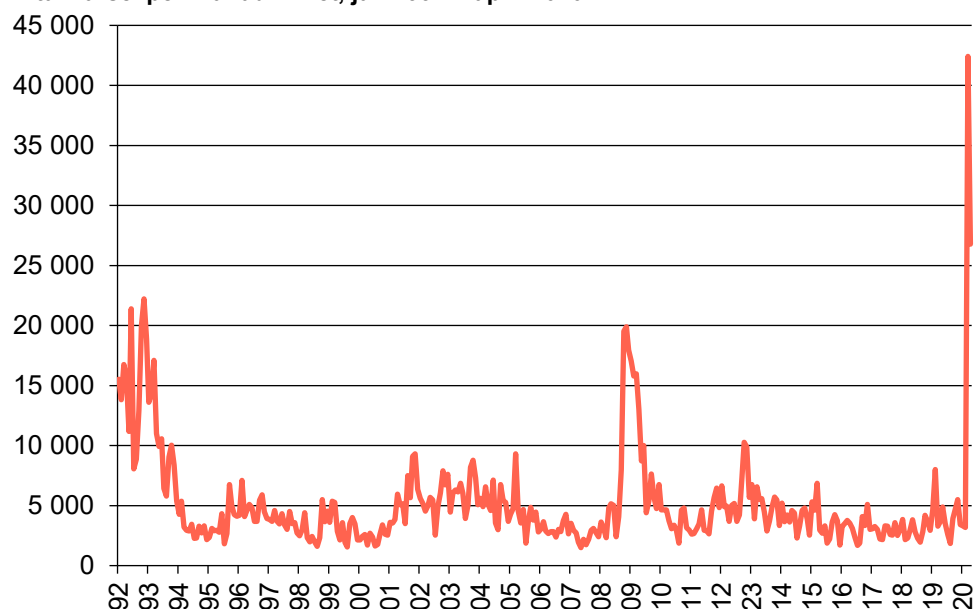
Läget på arbetsmarknaden försämrades oerhört snabbt under mars och april i år. Varselsiffrorna var långt högre än under 1990-talskrisens värsta månader och totalt har drygt 77.500 personer varslats fram till i början av maj i år (se diagram på nästa sida). Enligt SCB:s senaste arbetskraftsundersökning, som publicerades i april, minskade både sysselsättningen och arbetskraften kraftigt, vilket tyder på att många tillfälligt anställda och timanställda förlorade jobbet redan i mars.

<sup>5</sup> Fram till den 15:e maj är de direkta finanspolitiska åtgärderna beräknade till ca 240 mdkr (ca 5% av BNP) varav 170 mdkr består av stöd till företagen vid omsättningsbortfall och korttidspermittering av anställda samt minskade arbetsgivaravgifter.

Nedgången i sysselsättningen under året bromsas dock tack vare möjligheten att korttidspermittera anställda upp till 80 procent av arbetstiden i tre månader. Fram till i mitten av maj var ca 426.000 anställda berörda av korttidsarbete. Detta innebär dock att det finns en risk att varslen kan ta fart under hösten igen om inte ekonomin kommer igång. Om detta inträffar, kommer det leda till att sysselsättningsnedgången blir större än vad nuvarande prognos gör gällande.

En ytterligare konsekvens av krisen på arbetsmarknaden är att arbetskraftsutbudet minskar när fler väljer att studera (särskilt ungdomar) och fler lämnar arbetsmarknaden helt och hållet.

#### Antal varsel per månad i riket, jan 1992 – april 2020



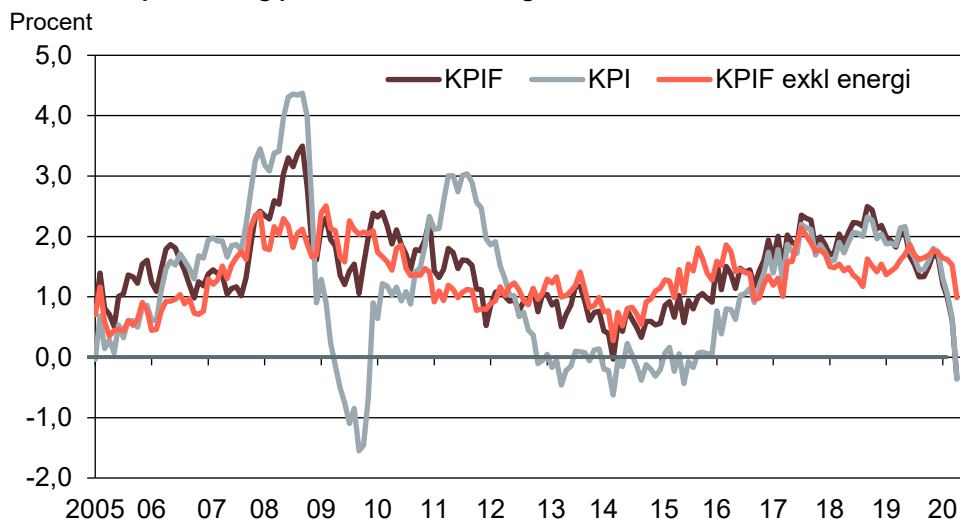
Källa: Arbetsförmedlingen, Byggföretagen

Sammantaget innebär prognosen att antalet sysselsatta minskar med drygt 180.000 personer mellan 2019 och 2021. Arbetslösheten stiger från fjolårets 6,8 procent till 11,0 procent nästa år, dvs. en ökning av antalet arbetslösa med närmare 240.000 personer.

#### Reporäntan förblir oförändrad under lång tid

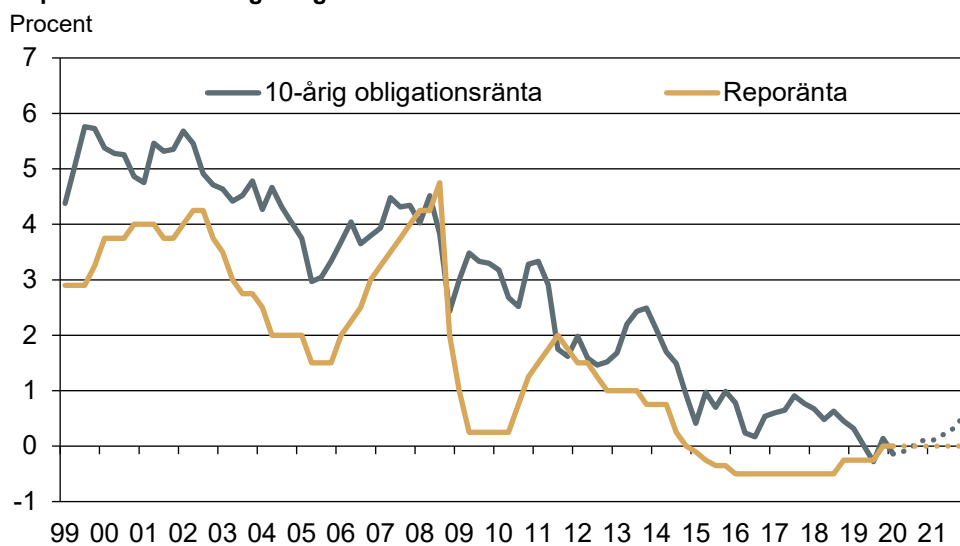
Konjunkturinstitutet bedömde att resursutnyttjandet (mätt som BNP-gapet) började minska redan under fjolåret. Resursutnyttjandet faller just nu väldigt snabbt på grund av den vikande efterfrågan och Sverige går in i en djup lågkonjunktur redan under andra kvartalet i år. Inflationstrycket är för närvarande obefintligt och i april visade även KPIF-siffran att priserna sjönk i årstakt (-0,4%). Det var första gången det hände sedan siffran började beräknas för drygt trettio år sedan.<sup>6</sup> Det var framför allt kraftigt fallande energipriser i spåren av fallande el- och oljepriser som drog ner inflationen under april.

<sup>6</sup> KPI har visat minustal förut, senast augusti 2015. Men KPIF (KPI med fast ränta) har inte gjort det tidigare.

**Konsumentpriser, årlig procentuell förändring, månad**

Källa: Macrobond, Byggföretagen

Vår bedömning är att Riksbanken avvaktar med att sänka räntan under prognosperioden. Anledningen till detta är att Riksbanken har kommunicerat att en räntesänkning inte skulle vara särskilt effektiv eftersom den låga efterfrågan beror på att stora delar av ekonomin stängts ned, inte att hushåll och företag har tillräckligt med pengar för att efterfråga varor och tjänster. Vidare skulle en räntesänkning sannolikt försvaga en redan svag krona, vilket skulle göra importen än dyrare för hårt ansatta branscher som till exempel detaljhandel. Sist men inte minst är det osäkert om en sänkning ned till minusnivåer kommer nå hushåll och företag (dvs. bankerna förbättrar endast sina egna marginaler). Däremot har sannolikheten för en sänkning under slutet av 2020 eller i början av 2021 ökat i och med det väldigt svaga inflationsutfallet för april. Prognosen är att reporäntan förblir oförändrad på 0 procent till december 2021.

**Reporänta och 10-årig obligationsränta**

Källa: Macrobond, Byggföretagen

## Tabell bygginvesteringar

## Bygginvesteringar 2008-2021 Officiell statistik enligt nationalräkenskaperna samt Byggföretagens prognos

Mdkr 2018 års priser

Sektor	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020p	2021p
<b>Bostäder</b>	<b>184,9</b>	<b>150,9</b>	<b>172,9</b>	<b>188,9</b>	<b>162,8</b>	<b>169,7</b>	<b>200,4</b>	<b>227,6</b>	<b>252,5</b>	<b>272,5</b>	<b>262,0</b>	<b>246,9</b>	<b>214,3</b>	<b>210,8</b>
Nybyggnad	99,9	60,8	72,8	90,4	69,8	77,1	100,4	123,3	148,6	162,4	150,3	134,7	114,9	103,3
Ombyggnad	61,0	67,0	72,5	71,9	69,3	69,3	76,1	80,4	80,0	83,2	83,2	85,7	76,2	82,3
Fritidshus	8,1	6,5	10,0	10,6	8,5	8,2	9,8	8,4	9,9	10,9	12,2	9,6	8,2	9,1
Transaktionskost.	16,2	13,8	14,5	13,9	12,2	12,7	11,9	14,5	14,0	16,0	16,3	16,9	15,0	16,1
<b>Lokaler</b>	<b>158,3</b>	<b>135,6</b>	<b>138,7</b>	<b>135,7</b>	<b>142,4</b>	<b>137,7</b>	<b>143,1</b>	<b>147,4</b>	<b>156,4</b>	<b>168,1</b>	<b>183,6</b>	<b>184,3</b>	<b>172,4</b>	<b>168,1</b>
Privat	118,5	95,1	95,9	90,2	94,8	91,0	89,3	94,1	97,1	100,0	108,1	112,2	99,4	97,7
Offentligt	39,1	40,2	42,6	45,3	47,4	46,6	53,9	53,2	59,3	68,1	75,4	72,2	73,0	70,4
<b>Anläggningar</b>	<b>86,6</b>	<b>90,6</b>	<b>84,3</b>	<b>79,3</b>	<b>88,3</b>	<b>85,2</b>	<b>92,3</b>	<b>94,1</b>	<b>90,8</b>	<b>90,6</b>	<b>95,4</b>	<b>100,3</b>	<b>100,4</b>	<b>101,7</b>
Privat	44,8	44,4	38,8	36,7	44,8	46,2	53,1	51,1	47,0	44,8	47,6	49,5	48,1	46,7
Offentligt	41,9	46,2	45,4	42,5	43,4	38,8	38,9	42,9	43,8	45,8	47,9	50,8	52,3	55,0
<b>Summa</b>	<b>431,3</b>	<b>380,3</b>	<b>397,6</b>	<b>404,3</b>	<b>396,3</b>	<b>394,6</b>	<b>436,9</b>	<b>469,3</b>	<b>499,6</b>	<b>531,3</b>	<b>541,0</b>	<b>531,5</b>	<b>487,1</b>	<b>480,6</b>
Bygginvestering	431,3	380,3	397,6	404,3	396,3	394,6	436,9	469,3	499,6	531,3	541,0	531,5	487,1	480,6
(%förändring)	(-3)	(-12)	(5)	(2)	(-2)	(0)	(11)	(7)	(6)	(6)	(2)	(-2)	(-8)	(-1)